

УДК 351.862:327(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2025-3-14>**Таран Євгеній Іванович**

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри глобальної та національної безпеки
Навчально-наукового інституту публічного управління
та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0002-1822-6978
Scopus-Author ID: 57223097486
Researcher ID: GOE-5351-2022

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗМІН

Встановлено, що національна безпека є невіддільною частиною держави і тому потребує надійного захисту, а також внутрішніх і зовнішніх гарантій. Водночас постійні зміни в геополітичній ситуації у світі та європейському просторі потребують високого рівня оборони, а геополітична нестабільність, збройна атака Росії проти України та трансформація міжнародної системи безпеки – поправки й оновлення політики національної безпеки. Визначено, що Україна потребує адаптивної стратегії, яка може ефективно реагувати на сучасні загрози: інформаційні, енергетичні, військові. До того ж геополітичні зміни змушують держави, зокрема Україну, постійно переглядати підходи до власної безпеки. При цьому важливо враховувати не лише внутрішні чинники, а й зовнішні – міжнародні союзи, нові загрози, розвиток технологій.

Встановлено, що після 2014 року, коли Україна пережила суттєві зміни, виникла нагальна потреба в глибокій трансформації сектору національної безпеки й оборони. Російська агресія стала каталізатором масштабних реформ, і з того часу країна змушена постійно адаптуватися до нових викликів. Це особливо стало помітним після повномасштабного вторгнення у 2022 р.

У цьому дослідженні автором основна увага приділяється ключовим геополітичним факторам, які визначають напрям змін у сфері безпеки. Також простежено, як крок за кроком розвивалася політика у сфері безпеки: від перших спроб реформ до формування нових підходів у відповідь на загрози, що не зникають, а лише ускладнюються. Окремо проаналізовано, як саме держава перебудовує свою безпекову політику – не лише формально, а й на практиці. Враховано як внутрішні виклики, так і зовнішній тиск.

Підсумовуючи результати дослідження, автором було запропоновано кілька конкретних думок, які могли б допомогти в подальшому покращенні державної політики в цій галузі – особливо за умов, коли геополітична обстановка залишається нестійкою та напруженою.

Ключові слова: геополітика, державна політика, трансформація, національна безпека, сектор безпеки, територіальна цілісність, політика безпеки, геополітичні трансформації, інтеграція.

Taran Ye. I. Transformation of state national security policy in the context of geopolitical changes

It is established that national security is an integral part of the state and therefore requires reliable protection, as well as internal and external guarantees. At the same time, constant changes in the geopolitical situation in the world and in the European space require a high level of defense, and geopolitical instability, Russia's armed attack against Ukraine and the transformation of the international security system require amendments and updates to the national security policy. It is determined that Ukraine needs an adaptive strategy that can effectively respond to modern threats: information, energy, military. In addition, geopolitical changes force states, including Ukraine, to constantly review approaches to their own security. At the same time, it is important to take into account not only internal factors, but also external ones - international alliances, new threats, technological development.

It is established that after 2014, when Ukraine experienced significant changes, there was an urgent need for a deep transformation of the national security and defense sector. At the same time, Russian aggression became a catalyst for large-scale reforms and since then the country has been forced to constantly adapt to new challenges. This became especially noticeable after the full-scale invasion in 2022.

In this study, the author focuses on the key geopolitical factors that determine the direction of changes in the security sector. It also traces how security policy has developed step by step: from the first attempts at reform to the formation of new approaches in response to threats that do not disappear, but only become more complex. It separately analyzes how the state is restructuring its security policy - not only formally, but also in practice. Both internal challenges and external pressure are taken into account.

Summarizing the results of the study, the author offered several specific ideas that could help in further improving state policy in this area - especially in conditions where the geopolitical situation remains unstable and tense.

Key words: geopolitics, state policy, transformation, national security, security sector, territorial integrity, security policy, geopolitical transformations, integration.

Вступ. Сучасні геополітичні перетворення, особливо в умовах збройної агресії проти України, потребують перегляду звичних підходів до гарантування національної безпеки. Наявні механізми безпеки виявилися частково недосконалими перед новими типами загроз – гібридними, інформаційними, кібернетичними. Проблема полягає в необхідності адаптації державної політики безпеки до нових умов, зміни її змісту, інституційного забезпечення та стратегічних орієнтирів. Нинішня геополітична ситуація України спричинена новим аспектом геополітичних змін. В умовах глобальних геополітичних змін важливу роль у забезпеченні безпеки людей, суспільства та держави відіграють військові, економічні, політичні, соціальні, екологічні чинники, а також відчуття історичної, національної та релігійної ідентичності.

Проблематика державної політики забезпечення національної безпеки в умовах геополітичних змін, особливо сьогодні, перебуває в полі зору багатьох дослідників. Особливої уваги заслуговують праці О. Вонсович [1, с. 177], К. С. Ізбаш, С. Л. Дерев'янкіна [2, с. 213], Р. Бітель [3, с. 22], В. О. Кучменко, Я. А. Тишкул [4, с. 41], Ю. М. Панфілова, В. В. Коба [5, с. 97], Є. І. Таран [6, с. 94], О. Г. Варич [7, с. 17] та ін.

У більшості авторів немає сумнівів – національну безпеку потрібно посилювати з огляду на ті реалії, у яких ми живемо сьогодні. Геополітична ситуація стрімко змінюється, і реагувати на неї слід невідкладно. Водночас слід визнати, що як у науковому, так і в практичному полі ці питання досі опрацьовуються досить фрагментарно, що ускладнює створення ефективної моделі безпеки держави.

Метою статті є всебічний аналіз державної політики України у сфері національної безпеки під впливом сучасних геополітичних ви-

кликів. Також розглядаються ключові загрози та проблеми, з якими стикається держава, і пропонуються можливі напрями вдосконалення безпекової стратегії.

Тому постає потреба окреслити головні риси та напрями трансформації політики національної безпеки України з огляду на всі ті виклики, з якими держава стикається зараз. Також робиться спроба запропонувати дієві шляхи вдосконалення цієї політики з урахуванням геополітичних змін, у яких опинилася Україна.

Матеріали та методи. У процесі дослідження використано комплекс нормативно-правових актів України у сфері національної безпеки, а саме Стратегію національної безпеки, закони України, аналітичні звіти національних і міжнародних експертних центрів, офіційну статистику, матеріали міжнародних організацій (НАТО, ООН, ЄС), а також наукові публікації з політики безпеки та геополітики.

Методологічне підґрунтя дослідження становлять: системний підхід – для комплексного аналізу політики національної безпеки; структурно-функціональний аналіз – для вивчення ролі інституцій та механізмів утілення політики безпеки; порівняльний метод – для аналізу досвіду інших країн у галузі безпеки; історико-логічний метод – для простеження етапів еволюції державної безпекової політики; контент-аналіз – для обробки текстів стратегічних документів та експертних оцінок.

Результати. У сьогоднішній національна безпека здобуває новий зміст, зумовлений радикальними геополітичними змінами, збільшенням нестабільності, розширенням спектра загроз і зниженням ефективності традиційних механізмів стримування конфліктів. Особливо важливо це питання постає для України, котра з 2014 р. перебуває в умовах збройної агресії

з боку Російської Федерації. Повномасштабне вторгнення у 2022 р. лише поглибило кризу безпеки й актуалізувало потребу в глибокій трансформації державної політики в цій сфері.

Дослідження трансформацій державної політики у сфері національної безпеки в умовах геополітичної нестабільності дає змогу не лише оцінити ефективність уже впроваджених рішень, а й виявити слабкі місця існуючої системи безпеки. Загалом система національної безпеки будь-якої держави тісно пов'язана з геополітичним контекстом, який, як показує досвід останніх років, змінюється швидко й часто не на користь України.

У сучасних умовах глобальної нестабільності та регіональних конфліктів саме геополітичні чинники постають головними каталізаторами змін у сфері безпеки. Для України, котра перебуває у зоні активного воєнного протистояння та переформатування міжнародного порядку, ці чинники мають вирішальне

значення. Їхнє глибоке розуміння дає змогу оцінити причини та напрями трансформації державної політики безпеки, а також сформувати ефективні стратегії реагування на зовнішні виклики (рис. 1).

Наша країна, як і всі країни, сьогодні перебуває у полі глобальних і складних геополітичних змін. Крім того, на геополітику сильно справили вплив так звані унікальні загрози, особливо міжнародний тероризм, міграція, незаконний обіг наркотиків, збільшення доступу до зброї масового ураження екстремістських організацій, негативні наслідки сучасних процесів економічної та культурної глобалізації.

Сьогодні, коли питання підтримки національної безпеки є надзвичайно актуальним, потрібно триматися подалі від звичайного розуміння геополітичного впливу. Основна мета геополітики – вивчити взаємозалежність іноземної політики країн, міжнародних відносин і політичних систем, економічних, військових

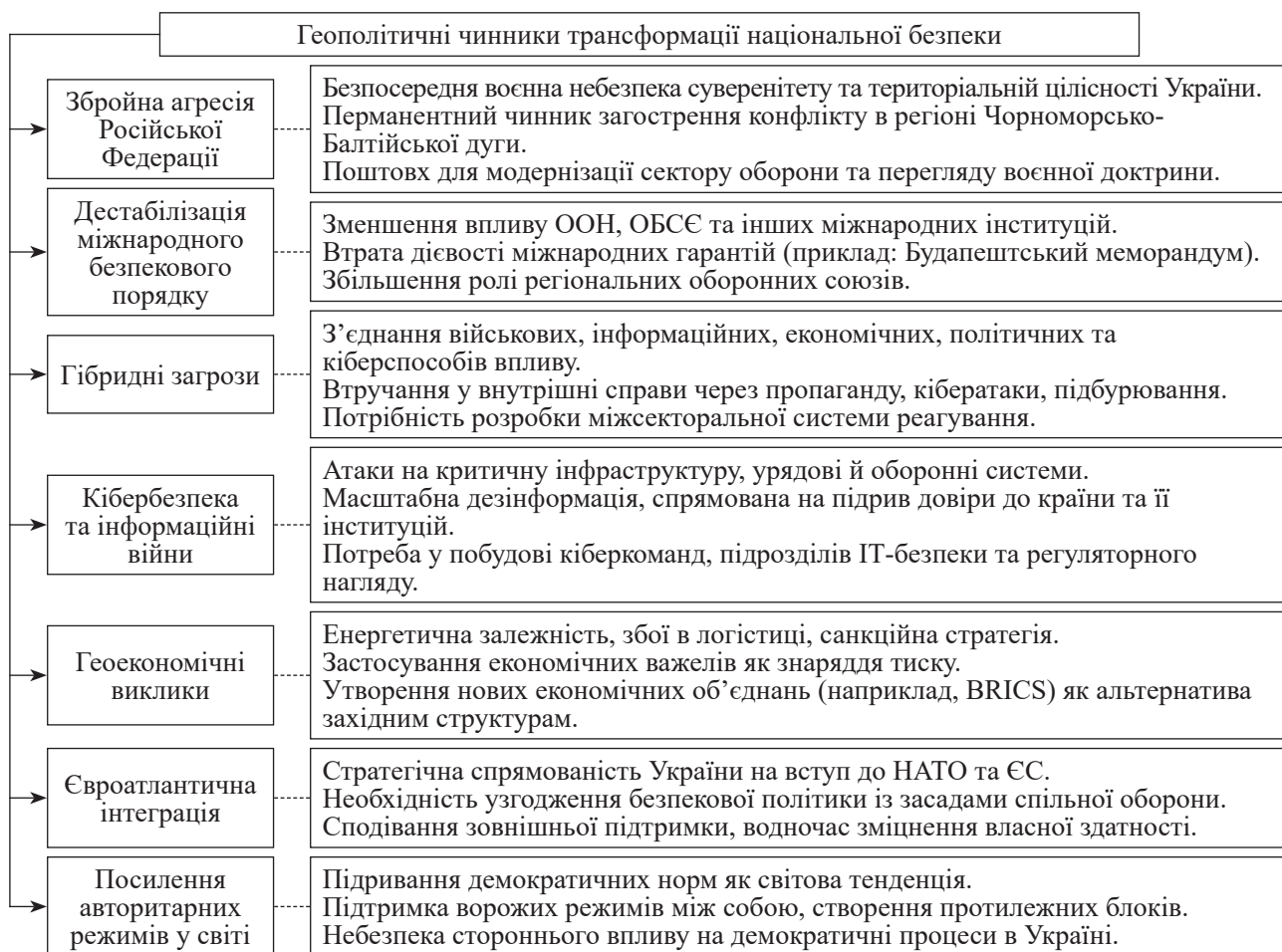

Рис. 1. Ключові геополітичні чинники трансформації національної безпеки

Джерело: сформовано автором на основі [8; 9, с. 6].

стратегій та інших відносин не лише через просторові географічні фактори, але й через світ, культуру, історію тощо. Тому для визначення підходу до забезпечення національної безпеки дуже важливим є повний геополітичний та економічний аналіз. Його наслідки дають змогу відрізнити характеристики геополітичних і географічних процесів, які слід враховувати для виявлення національних інтересів та обґрунтування шляхів розвитку, засобів, методів і можливих механізмів впровадження [10, с. 136].

Водночас із впровадженням децентралізованої реформи в Україні існує стратегічний план зв'язку нашої держави з ЄС і бажанням забезпечити національну безпеку, беручи участь у колективних системах безпеки, особливо в НАТО, що потребує від нашої країни будівництва сучасної моделі управління державною безпекою. Україна, яка шукала власного ефективного шляху в галузі безпеки й оборони, значно зміцнилася та змінила напрям руху, що пов'язано з анексією Криму та початком війни на Донбасі. З 2014 р. Україна розпочала масштабну реформу безпеки й оборони для посилення національної обороноздатності, модернізації збройних сил і наближення до стандартів НАТО (рис. 2).

Реформа сектору безпеки й оборони після 2014 р. націлена на створення фахової, сучасної, дієвої системи оборони, здатної захищати суверенітет і територіальну цілісність у непростих геополітичних умовах. Насамперед це пов'язано з перетворенням стратегічних пріоритетів, включених в основні документи. Тому нова версія воєнної доктрини України була прийнята під час збройного нападу Росії на Україну 2014–2015 рр.

Основні положення воєнної доктрини формуються та коригуються відповідно до політики та соціального порядку, рівня розвитку виробничого потенціалу, нових наукових досягнень і природи очікуваної війни. Насправді воєнна доктрина – це основа про військову та політичну діяльність держави, політичних партій, державних організацій [13].

Після вторгнення російських військ політика національної безпеки України зазнала значних змін. Цей новий етап змусив переглянути основні пріоритети, принципи та інструменти, які раніше були основою стратегії безпеки країни. Останні події поставили серйозні виклики перед системою загалом, виявивши як її сильні, так і вразливі сторони.

Україна була змушена перейти до стратегії виживання, відновлення оборони та інтеграції у

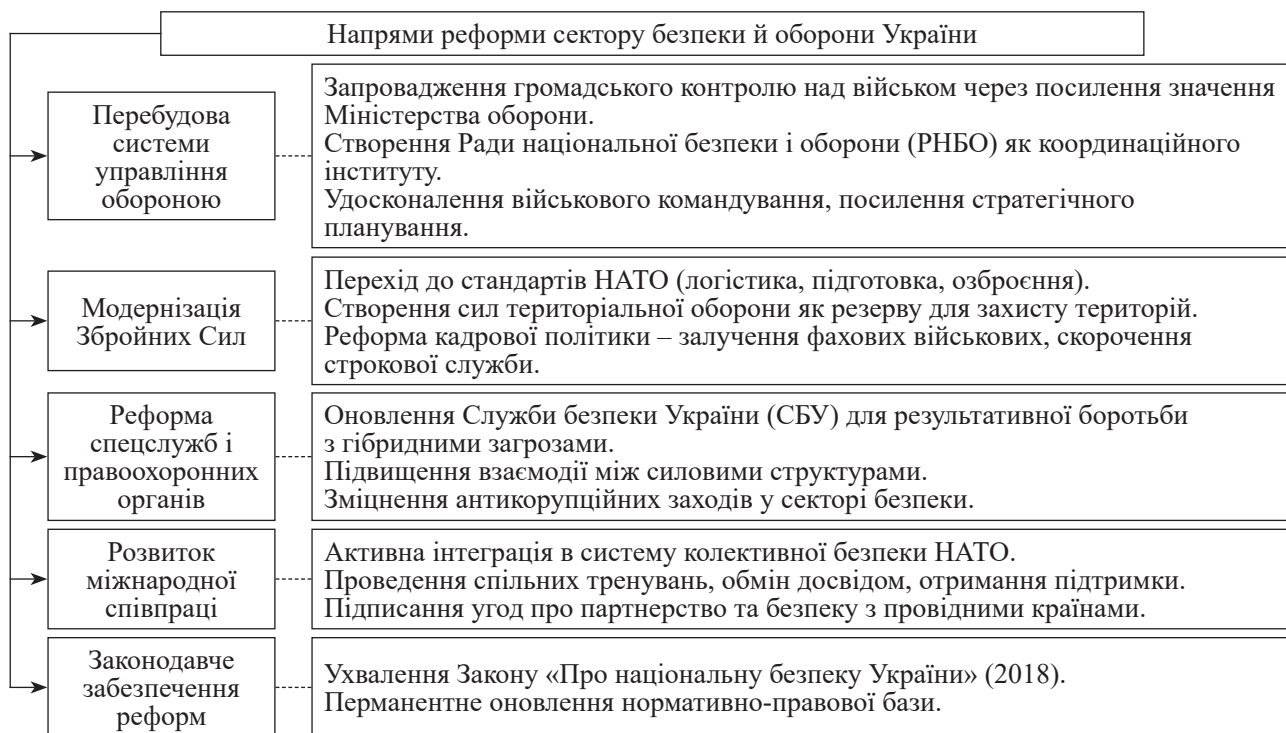

Рис. 2. Основні напрями реформи сектору безпеки й оборони України після 2014 р.

Джерело: сформовано автором на основі [11; 12, с. 163].

євроатлантичний простір. Враховуючи основні етапи еволюції, можна простежити, як змінилися цілі, інструменти та структура політики безпеки у відповідь на геополітичні зміни (табл. 1).

З 2014 року українська політика національної безпеки пройшла шлях від формальних декларацій до реальних, глибоких трансфор-

мацій – насамперед через безпосередню військову загрозу. Особливо помітним цей злам став після 2022 року: акценти змістилися на зміцнення довгострокового оборонного потенціалу й активну інтеграцію України до систем колективної безпеки, зокрема на міжнародному рівні.

Таблиця 1

Етапи еволюції державної політики національної безпеки України

Етапи	Період	Зміст	Ключові документи / події
Пострадянський період і безпекова інерція	1991–2013 рр.	Позаблоковий статус. Формальний підхід до безпеки. Орієнтація на багатовекторність.	Закон «Про основи національної безпеки» (2003). Воєнна доктрина (2004).
Реформування в умовах гібридної війни (анексія Криму та початок війни на Донбасі)	2014–2018 рр.	Визнання РФ агресором. Переорієнтація на НАТО. Початок реформ безпекового сектору.	Воєнна доктрина (2015). Стратегія національної безпеки (2015). Початок співпраці з НАТО.
Законодавча трансформація системи безпеки	2018–2022 рр.	Інституційна реформа сектору безпеки. Гармонізація з євроатлантичними стандартами. Підвищення обороноздатності.	Закон «Про національну безпеку України» (2018). Стратегія національної безпеки (2021). Розвиток Сил тероборони.
Повномасштабне вторгнення РФ	З 2022 р. дотепер	Тотальна мобілізація державних ресурсів. Інтеграція у євроатлантичну систему. Активна міжнародна співпраця. Розвиток кібер- та інформаційної безпеки.	Актуалізація стратегічних документів. Оперативні рішення РНБО, уряду та ЗСУ. Участь партнерів НАТО, ленд-ліз, озброєння.

Джерело: сформовано автором на основі [14–16; 17, с. 21].

Рис. 3. Основні напрямки та механізми трансформації безпекової політики України

Джерело: авторська розробка.

У такій важкій геополітичній ситуації Україна повинна координувати свою діяльність, збільшуючи практичну співпрацю з ЄС та НАТО, а також зміцнювати інтегровані процеси в галузі безпеки.

У цьому контексті ключовими стали нові стратегічні напрями, інституційні зміни та практичні механізми, які забезпечують ефективне функціонування сектору безпеки відповідно до реалій воєнного часу й майбутніх викликів (рис. 3).

Україна, яка зазнає збройних атак від Росії та стикається із щоденними нестабільними проблемами, потребує гнучкого стратегічного балансу, що може ефективно задовольнити наявні загрози та підвищити стабільність держави. У цьому контексті необхідно чітко визначити пріоритети, інструменти й механізми адаптації системи національної безпеки до нових викликів (табл. 2).

У сучасних геополітичних умовах нашої державі доводиться заново формувати бачення національної безпеки. Уже недостат-

ньо просто мати армію або декларативно говорити про загрози. Йдеться про потребу будувати систему, яка буде гнучкою, здатною реагувати на нові виклики й адаптуватися до непередбачуваних змін. Очевидно, що в майбутньому безпека України значною мірою залежатиме від ефективності її інституцій, рівня довіри в суспільстві, здатності впроваджувати інновації, а також від якості партнерства з ключовими міжнародними акторами. Це вже не просто про танки й кордони – це про управління ризиками, боротьбу з кібератаками, підвищення витривалості суспільства до інформаційних загроз, про дипломатію, яка має силу.

Для України в цьому контексті стратегічною метою є інтеграція в регіональні та міжнародні структури безпеки. Однак не менш важливим є відкритий діалог зі світовою спільнотою, який повинен супроводжуватися реальним прогресом у впровадженні реформ і наближенні до європейських стандартів.

Таблиця 2

**Удосконалення державної політики національної безпеки
в умовах нестабільного геополітичного середовища**

Напрями вдосконалення	Рекомендовані дії
Інституційна сталість і стратегічна адаптивність	Гарантувати безперервність виконання стратегій національної безпеки незалежно від політичних змін. Періодично поновлювати стратегічні документи з урахуванням поточної ситуації та світових тенденцій.
Поглиблення інтеграції з НАТО та ЄС	Продовжувати узгодження нормативної бази й оборонного планування зі стандартами НАТО. Збільшувати участь у спільних механізмах стримування й обміну розвідувальною інформацією.
Укріплення системи територіальної оборони	Розвивати ТрО як постійно чинну структуру, здатну до швидкої мобілізації. Посилити взаємодію між військовими, місцевими органами влади та громадським суспільством.
Розвиток кібербезпеки та технологічного потенціалу	Інвестувати в розбудову національної системи кіберзахисту. Сприяти розвитку військово-технологічного спрямування, зокрема оборонних ІТ-рішень і безпілотних систем.
Зміцнення енергетичної безпеки	Диверсифікувати джерела енергопостачання й інвестувати в децентралізовану енергетику. Інтегрувати енергосистему з європейським ринком.
Підвищення стійкості суспільства	Впровадити системні програми національного опору, вишколу населення та кризового реагування. Зміцнити інформаційно-роз'яснювальну роботу стосовно національної безпеки.
Вдосконалення міжвідомчої координації	Створити дієвий центр керування ризиками та надзвичайними обставинами. Запровадити цифрову платформу для узгодження безпекових рішень між органами влади.
Забезпечення демократичного контролю	Збільшити роль парламенту та громадянського сектору в нагляді за діяльністю силових відомств. Забезпечити прозорість застосування оборонного бюджету.

Джерело: сформовано автором на основі [18, с. 276; 19, с. 29].

Висновки. Аналізуючи ситуацію, можна з упевненістю сказати, що радикальна зміна політики безпеки України стала відповіддю на серйозні зміни в глобальному контексті. Починаючи з 2014 року, а особливо після масштабного вторгнення у 2022 році, Україна значно переосмислила свої стратегічні пріоритети. Вона відмовилася від політики нейтралітету, зосередилася на євроатлантичній інтеграції, оновленні оборонного сектору й обрала чіткий курс на зміцнення державної стійкості. Це дало змогу країні більш рішуче захищати свій суверенітет і підтримувати стабільність.

Установлено, що гарантування національної безпеки є не лише головною передумовою реалізації демократичних перетворень, але й невід'ємною складовою досягнення стратегічної мети – створення суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, для якої захист національних інтересів має першочергове значення. Сучасна політика державної безпеки дедалі більше ґрунтується на багатовимірному підході, який охоплює військові, кібернетичні, інформаційні, енергетичні та гуманітарні сфери. Центральними принципами такої трансформації є превентивність, стратегічна гнучкість і міжвідомча кооперація.

Література

1. Вонсович О. Стан національної безпеки України в сучасній геополітичній ситуації. *Політичний менеджмент*. 2012. № 1–2. С. 177–185. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/vonsonovych_stan.pdf.
2. Ізбаш К. С., Дерев'янкін С. Л. Національна безпека України в умовах воєнного стану: сучасний стан. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. № 1. С. 213–217. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.1.34>.
3. Бітель Р. Екскурс у поняття «національної безпеки» як фактор розвитку держави, суспільства, особи. Основні загрози національній безпеці України. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2024. Вип. 19. С. 22–28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-2>.
4. Кучменко В. О., Тишкул Я. А. Оцінка сучасного стану національної безпеки України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. № 4. С. 41–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.4.4>.
5. Панфілова Ю. М., Коба В. В. Трансформація зовнішньої політики держави: роль інформаційної безпеки у сучасному світі. *Сучасний науковий журнал*. 2024. № 5 (3). С. 97–104. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2024-5-12>.
6. Таран Є. І. Трансформація підходів до розуміння державної політики національної безпеки. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2025. № 1. С. 94–101. URL: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2025.1.12>.
7. Варич О. Г. Вектори трансформації основних функцій держави в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Вип. 86. Ч. 1. С. 17–21. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.1.2>.
8. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В. Юришин. Київ : Центр Разумкова, 2022. 103 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf.
9. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. 2022. № 1–2 (187–188). 132 с. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf.
10. Лепська Н. Геополітична маргіналізація держави в умовах трансформації світоустрою. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2020. Вип. 33. С. 136–143. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.33.17>.
11. Солов'ян В. Ключові аспекти реформування Служби безпеки України. URL: <https://cacds.org.ua>.
12. Смолянчук В. Національна безпека незалежної України: осягнення сутності. *Політичні дослідження*. 2021. № 1. С. 163–186. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/smolianiuk_nationalna.pdf.
13. Беззуб І. Нова Воєнна доктрина України: керівництво до дії чи декларація? Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ СІАЗ НЮБ ФПУ. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1459:bezpeka1&catid=8&Itemid=350.
14. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.

16. Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року : Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 11 серпня 2021 р. № 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n2>.

17. Гедікова Н. П. Трансформація політичної системи України в контексті сучасних викликів. *Політичне життя*. 2024. Лютий. С. 21–28. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.4.3>.

18. Саєвич Р. В. Стратегічні напрями розвитку суспільно-владної взаємодії в умовах геополітичних загроз. *Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування*. 2024. № 4. С. 276–283. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.4.41>.

19. Клочко А. О., Семенець-Орлова І. А. Інструменти впровадження державної політики у сфері оборонної промисловості в умовах реформування. *Публічне урядування*. 2023. № 4 (37). С. 29–38. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-4\(37\)-4](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-4(37)-4).

References

1. Vonsovych, O. (2012). Stan natsionalnoi bezpeky Ukrainy v suchasni heopolitychnii sytuatsii [The State of Ukraine's National Security in the Current Geopolitical Situation]. *Politychnyi menedzhment*, 1–2, 177–185. Retrieved from https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/vonsonovych_stan.pdf [in Ukrainian].

2. Izbash, K.S. & Dereviankin, S.L. (2024). Natsionalna bezpeka Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: suchasnyi stan [National Security of Ukraine under Martial Law: Current Status]. *Pivdennoukrainskyi pravnychi chasopys*, 1, 213–217. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.1.34> [in Ukrainian].

3. Bitel, R. (2024). Ekskurs u poniattia «natsionalnoi bezpeky» yak faktor rozvytku derzhavy, suspilstva, osoby. Osnovni zahrozy natsionalnoi bezpetsi Ukrainy [An excursion into the concept of “national security” as a factor in the development of the state, society, and the individual. The main threats to the national security of Ukraine]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Politolohiia*, 19, 22–28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-2> [in Ukrainian].

4. Kuchmenko, V.O. & Tyshkul, Ya.A. (2024). Otsinka suchasnoho stanu natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Assessment of the current state of national security of Ukraine]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 4, 41–50. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.4.4> [in Ukrainian].

5. Panfilova, Yu.M. & Koba, V.V. (2024). Transformatsiia zovnishnoi polityky derzhavy: rol informatsiinoi bezpeky u suchasnomu sviti [Transformation of the State's Foreign Policy: the Role of Information Security in the Modern World]. *Suchasnyi naukovyi zhurnal*, 5 (3), 97–104. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2024-5-12> [in Ukrainian].

6. Taran, Ye.I. (2025). Transformatsiia pidkhodiv do rozuminnia derzhavnoi polityky natsionalnoi bezpeky [Transformation of approaches to understanding the state policy of national security]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 1, 94–101. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2025.1.12> [in Ukrainian].

7. Varych, O.H. (2024). Vektory transformatsii osnovnykh funktsii derzhavy v suchasnykh umovakh [Vectors of transformation of the main functions of the state in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Pravo*, 86 (1), 17–21. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.1.2> [in Ukrainian].

8. Heopolitychni ta heoekonomichni zminy, formovani pid vplyvom rosiiskoi ahresii, ta onovlennia mistsia Ukrainy u svitovomu prostori [Geopolitical and geo-economic changes shaped by Russian aggression and the renewal of Ukraine's place in the world]. V. Iurchyshyn (Ed.). Kyiv: Tsentrazumkova, 2022, 103. Retrieved from https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf [in Ukrainian].

9. Ukraina na shliakhu do YeS: realii i perspektyvy [Ukraine on its way to the EU: realities and prospects], 2022, 1–2 (187–188), 132. Retrieved from https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf [in Ukrainian].

10. Lepska, N. (2020). Heopolitychna marhinalizatsiia derzhavy v umovakh transformatsii svitoustroiu [Geopolitical Marginalization of the State in the Context of World Order Transformation]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: filos.-politoh. studii*, 33, 136–143. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2020.33.17> [in Ukrainian].

11. Solovian, V. Kliuchovi aspekty reformuvannia Sluzhby bezpeky Ukrainy [Key aspects of reforming the Security Service of Ukraine]. Retrieved from <https://cacds.org.ua> [in Ukrainian].

12. Smolianiuk, V. (2021). Natsionalna bezpeka nezalezhnoi Ukrainy: osiahnennia sutnosti [National security of independent Ukraine: understanding the essence]. *Politychni doslidzhennia*, 1, 163–186. Retrieved from https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/smolianiuk_natsionalna.pdf [in Ukrainian].

13. Bezzub, I. Nova Voienna doktryna Ukrainy: kerivnytstvo do dii chy deklaratsiia? [Ukraine's New Military Doctrine: A Guide to Action or a Declaration?] Tsentrazumkova sotsialnykh komunikatsii NBUV SIAZ NIuB FPU. Retrieved from http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1459:bezpeka1&catid=8&Itemid=350 [in Ukrainian].

14. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 r. № 2469-VIII [On National Security of Ukraine: Law of Ukraine of June 21. 2018, No. 2469-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355> [in Ukrainian].
15. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy “Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy” [On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine “On the National Security Strategy of Ukraine”]. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 veresnia 2020 r. № 392/2020. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> [in Ukrainian].
16. Pro Stratehiiu ekonomichnoi bezpeky Ukrainy na period do 2025 roku [On the Economic Security Strategy of Ukraine until 2025]. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 11 serpnia 2021 r. № 347. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n2> [in Ukrainian].
17. Hedikova, N.P. (2024). Transformatsiia politychnoi systemy Ukrainy v konteksti suchasnykh vyklykiv [Transformation of Ukraine’s Political System in the Context of Modern Challenges]. *Politychne zhyttia*, Liutyi, 21–28. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.4.3> [in Ukrainian].
18. Saievykh, R.V. (2024). Stratehichni napriamy rozvytku suspilno-vladnoi vzaiemodii v umovakh heopolitychnykh zahroz [Strategic directions for the development of public-power interaction in the context of geopolitical threats]. *Derzhava ta rehiony. Seriia: Publichne upravlinnia i administruvannia*, 4, 276–283. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.4.41> [in Ukrainian].
19. Klochko, A.O. & Semenets-Orlova, I.A. (2023). Instrumenty vprovadzhennia derzhavnoi polityky u sferi oboronnoi promyslovosti v umovakh reformuvannia [Tools for implementing state policy in the defense industry in the context of reform]. *Publichne uriaduvannia*, 4 (37), 29–38. Retrieved from [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-4\(37\)-4](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-4(37)-4) [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 14.07.2025

Дата прийняття статті: 15.09.2025

Опубліковано: 12.11.2025